Beküldte mosz - 2023, október 6 - 13:56

Jövőre 15 százalékkal emelkedhet a minimálbér és 10 százalékkal a garantált bérminimum az érdekképviseletek formálódó megállapodása szerint. Az idei bértárgyalások ugyanakkor ennél jóval többről szólnak: a szakszervezetek és a munkáltatók már az európai minimálbér alapjait is leraknák – tudta meg a részleteket az Economx.

A rendszerváltás óta nem tapasztalt, a magyar bérrendszert alapjaiban érintő változás előtt áll a hazai munkaerőpiac.

Az Európai Unió elvárásaihoz is igazodó, több évre szóló javaslatról már a jövő héten érdemben tárgyal a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fóruma – tudta meg az Economx.

A bérfelzárkózást is érdemben támogató változások bevezetésével

- maradéktalanul eleget tenne Magyarország az Európai Unió minimálbér irányelvének;
- a munkavállalók is sokkal hatékonyabban tudnának részt venni a bérüket és a munkavégzésüket érintő döntésekben.

A Munkástanácsok Országos Szövetsége egy olyan átfogó, több évre szóló programot dolgozott ki, amely elősegíti, hogy az Európai Unió minimálbérről szóló elvárásait Magyarország a megszabott határidőre, 2025-re maradéktalanul teljesítse. A jövő héten kezdődő bértárgyalások napirendjén szereplő csomag legfőbb elemei:

- a garantált bérminimum megszűnne, szerepét az ágazati bértarifa rendszer venné át;
- a minimálbér összege az átmenet alatt utolérné a megszűnő garantált bérminimum összegét
- az országos érdekegyeztetés mellett az ágazati szintű érdekegyeztetés szerepe válna meghatározóvá a bértárgyalásokon;
- valamint a munkavállalók bére a következő években a jelenleginél dinamikusabban közeledhetne a nyugati fizetésekhez.

Megszűnhet a garantált bérminimum

Palkovics Imre, a Munkástanácsok elnöke az Economx megkeresésére kiemelte, az általuk kidolgozott hosszútávú program célja, hogy a Nyugat- és Észak-Európában évtizedek óta jól működő, a magas béreket megalapozó érdekegyeztetés hazánkban is általános gyakorlattá váljon.

Ennek érdekében a Munkástanácsok arra tett javaslatot, hogy leghamarabb 2027-től a jelenleg központilag megállapított, középfokú végzettséghez kötött garantált bérminimumot az úgynevezett bértarifa rendszer váltsa fel, vagyis ágazatonként állapodjanak meg az érdekképviseletek az adott ágazatra, szakmára vonatkozó bérminimumról.

Idén a minimálbér bruttó 232 ezer forint, a garantált bérminimum pedig 296 400 forint.

A két minimálbér közti különbség a következő években úgy szűnne meg, hogy a minimálbér jóval nagyobb mértékben emelkedne, mint a garantált bérminimum.

Így a most magasabb bérminimumért dolgozó mintegy egymillió munkavállaló sem kerülne hátrányba – részletezte Palkovics Imre.

Ágazati bérminimum illik az átalakuló munkaerőpiachoz

A szakszervezeti vezető rámutatott, a garantált bérminimum 2006-os bevezetésekor a munkanélküliség okozott komoly problémát, ezért a cél az volt, hogy a végzettséggel rendelkező munkavállalók bére magasabb legyen, mint a minimálbér, ezáltal elismerve tudásukat.

Ennek ma már nincs akkora jelentősége, mivel megváltoztak a körülmények. Palkovics Imre kiemelte, elérkezett az idő, hogy a 2006 óta gyökeresen átalakuló munkaerőpiachoz jobban alkalmazkodó bérrendszer segítse a munkavállalók életszínvonalának javulását. Fontos, hogy erőteljesebb érdekérvényesítő képességgel és sokkal nagyobb részvétellel vegyenek részt a munkavégzésükkel és a bérezésükkel kapcsolatos döntésekben.

A Munkástanácsok elnöke felidézte, hogy Magyarország az EU-s csatlakozáskor végrehajtotta azokat a törvényi elvárásokat, amelyek a szociális partnerek, vagyis a szakszervezetek és a munkáltatói érdekképviseletek részvételét szabályozzák, és lehetővé teszik, hogy dönthessenek a munkaerőpiacot érintő kérdésekben. Létrejöttek az úgynevezett ágazati paritásos bizottságok az ágazati munkaadók és szakszervezetek részvételével.

Magyarországon az országos érdekegyeztetés és a helyi szintű érdekegyeztetés működik a gyakorlatban, míg ágazati szinten egyedül a villamosenergia-szektorban van az ágazat minden munkavállalójára érvényes kollektív megállapodás.

A Munkástanácsok javaslata ezeket az ágazati szintű megállapodásokat erősítené.

A középszintű érdekegyeztetés nagyobb részvétellel jár

A magyarországi érdekegyeztetés országos szintjén zajló tárgyalások mellett a helyi, az állami és nem állami vállalatoknál jellemző a kollektív megállapodás gyakorlata, ahol működik szakszervezet.

Palkovics Imre arra figyelmeztetett, jelenleg a munkavállalók mindössze 20 százalékára vonatkozik valamilyen kollektív szerződés, miközben az uniós irányelv 80 százalékos lefedettséget tartana elfogadhatónak. Ez kizárólag az ágazati érdekérvényesítés meghonosításával érhető el.

Az érdekegyeztetés eddig nem jellemző gyakorlata természetesen nem máról holnapra alakul ki Magyarországon, ezért egy ilyen horderejű változás több év átmeneti időszak után működhet élesben.

Az ágazatonként, meghatározott területenként megállapított kötelező legkisebb bérek megállapításán felül a megalakuló testületekben a munkavállalók és a munkáltatók képviselői gyakorlatilag mindenben megállapodhatnak, amely érinti az adott terület munkavállalóit. Ezek az ágazati megállapodások természetesen a kormány közreműködésével kiterjednének az adott szektorban dolgozó összes alkalmazottra.

Kérdésünkre az elnök rámutatott, lesz olyan terület, ahol nem azonnal alakul meg ilyen ágazati érdekegyeztető fórum, ebben az esetben az országos érdekegyeztetés keretében folyhatnak tárgyalások a munkáltatók és a szakszervezetek között. Palkovics Imre ugyanakkor megjegyezte, a munkavállalóknak is érdekükben áll a részvételük, érdekeltté kell tenni őket abban, hogy minél szélesebb körben képviselhessék érdekeiket a munkáltatókkal folyó tárgyalásokon.

Közel a 2024-es bérmegállapodás

Palkovics Imre kérdésünkre megerősítette, hogy a Munkástanácsok által előterjesztett, több éves átmenetet tartalmazó programról már egyeztettek a munkavállalói oldallal, amely támogatta az elképzelést.

Arra is felhívta a figyelmet, hogy az idei bértárgyalásokon egyelőre a 2024-es minimálbérekről születhet konkrét döntés, ugyanakkor a dokumentum várhatóan már előkészíti egy hosszútávú, átfogó megállapodás alapjait.

Az elnök elmondta, a munkáltatókkal folytatott kétoldalú egyeztetéseken már közeledett a két oldal álláspontja. Ennek alapján jövőre
- a minimálbér 15 százalékkal nőhet, vagyis bruttó 232 000 forintról 266 800 forintra.
- A garantált bérminimum 10 százalékkal emelkedhet, 296 400 forintról 326 040 forintra.
- A vártnál magasabb infláció miatt bérkompenzációra számíthatnak a munkavállalók.

Az idei bértárgyalásokon csak a 2024-es minimálbérekről állapodnának meg a szociális partnerek, míg a közép- és hosszútávú programokról jövőre várható érdemi döntés. A Munkástanácsok elnöke jelezte:
már jövőre dönteniük kell a képviseleteknek a bértarifa rendszer bevezetéséről, a pontos menetrendről, valamint a garantált bérminimum kivezetéséről. Ez szükségessé teszi, hogy 2025-től több évre előre meghatározzák a minimálbérek emelésének mértékét.

A bérrendszer átalakítása mellett az ágazati érdekegyeztetés megerősítésével összefüggő lépéseket is ki kell dolgoznia a munkáltatói és munkavállalói oldalnak.

Ez egy több éves folyamat, de a munkavállalók számára komoly lehetőséget jelent és igazodik ahhoz a piaci, polgári személethez, amely a munkavállaló és a munkáltató egyezségén alapuló, közös döntéseket támogatja – tette hozzá Palkovics Imre.

Láthatáron a 400 ezres minimálbér?

Jelentős reálkereset-emelkedéssel járna a minimálbér felzárkóztatása a garantált bérminimum összegéhez. Noha az idei bérmegállapodás egyelőre csak a 2024-es legkisebb kereseteket tartalmazza, a minimálbér 15 százalékos és a bérminimum 10 százalékos emelése a középtávú előrejelzések alapján irányadó lehet 2025-ben és 2026-ban is.

Szalai Piroska munkaerőpiaci szakértő, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Gazdaság és Versenyképesség Kutatóintézetének munkatársa az Economx megkeresésére kiemelte, a 2016-ban megkötött, 2022-ig szóló hatéves bérmegállapodáshoz hasonló, jelentős reálbér-emelkedést hozna, ha a felek a 2024-ben tervezettel megegyező emelést hajtják végre 2025-ben és 2026-ban is.

Szalai Piroska emlékeztetett, a 2017-2022 közti minimálbér megállapodás időszakában a minimálbér reálértéke átlagosan évente 5 százalékkal nőtt, a garantált bérminimum pedig 7,1 százalékkal.

Ha 2024-ben, 2025-ben és 2026-ban a garantált bérminimum összege évi 10-10 százalékkal, a minimálbér pedig évi 15-15 százalékkal emelkedne, majd 2027-ben a minimálbér további 16,2, a garantált bérminimum pedig csak 4 százalékkal nőne, mindkét kötelező legkisebb kereset 410 ezer forint lenne.

A szakértő kiemelte: 2027-ben a már egyesített minimálbér 410 ezer forintos összege reálértéken éves átlagban 11,4 százalékos növekedést jelentene. Így a mostani tudásunk szerint ez a megállapodás legalább akkora bérfelzárkózást eredményezne, mint a 2017-2022 között érvényben lévő, a munkáltatók, a munkavállalók és a kormány által is eredményesnek értékelt egyezség – hangsúlyozta Szalai Piroska.

Európa nem akar egységes minimálbért

Az európai uniós minimálbér-irányelv átültetését 2025-ig kell teljesítenie a tagállamoknak. Az uniós irányelv célja nem az, hogy meghatározza a tagállamokban a minimálbér összegét, vagy azokat a szempontokat, amelyeket kötelezően figyelembe kell venni az összeg meghatározásánál.

Az uniós szabályozás olyan intézkedéseket javasol, amelyek elősegítik, hogy a minimálbér összege mindenhol meghaladja a jövedelmi szegénység szintjét, vagyis aki Európában dolgozik, ne legyen kitéve a szegénység kockázatának.

Az uniós elvárások legnagyobb részét Magyarország régóta teljesíti, ugyanakkor a kiszámítható bérpolitika, valamint a munkavállalók védelmét célzó kollektív szerződéses lefedettség terén jelentős előrelépésre van szükség.

Az Európai Unió országai közül 22 tagállamban van központi minimálbér. Cipruson az idei évben határoztak meg kötelező legkisebb keresetet országos szinten, és Németország is pár éve vezette be a minimálbért.

Ausztriában, Olaszországban, Svédországban, Dániában és Finnországban nincs országos minimálbér, ezekben az egyébként magas keresetű országokban az ágazati kollektív megállapodások határozzák meg a munkavállalók minimum bérezését. Ezekben az országokban erősek a szakszervezetek, ennek köszönhetően a munkavállalók jóléte is meghaladja az európai átlagot.

A képzett munkavállalók az infláció igazi vesztesei, sokaknak 50 százalékos béremelés járna jövőre

Több mint harmadával ér ma kevesebbet azoknak a munkavállalóknak a fizetése, akik utoljára 2021-ben kaptak béremelést. A teljesen elmaradó, vagy jóval infláció alatti bérkorrekció elsősorban a magasan képzett, így magasabb keresetű alkalmazottakat érinti, nekik jövőre már 40 százalékkal kellene többet kapniuk, mint a rekordot döntő inflációs időszak előtt.

Forrás: economx.hu

Címkék:
hirek

Like

- up
  47%
- down
  53%

- A hozzászóláshoz be kell jelentkezni
- Print
- 2642 olvasás